

**പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ
പത്താം സമ്മേളനം**

നക്ഷത്ര ചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം.*132

06.03.2018 ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

ജൈവകൃഷി പ്രോത്സാഹനത്തിന് പദ്ധതികൾ

ചോദ്യം

**ശ്രീ.ഡി.കെ. മുരളി
ശ്രീ.എസ്.രാജേന്ദ്രൻ
ശ്രീ.പി.ടി.എ. റഹീം
ശ്രീ.സി. കെ. ശശീന്ദ്രൻ**

മറുപടി

**ശ്രീ. വി.എസ്. സുനിൽ കുമാർ
(കൃഷി വകുപ്പ് മന്ത്രി)**

എ) ജൈവകൃഷിയുടെ വ്യാപനത്തിനും പ്രോത്സാഹനത്തിനുമായി എന്തെല്ലാം നൂതന പദ്ധതികളാണ് ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ;

ജൈവകൃഷി വ്യാപനവും പ്രോത്സാഹനവും ലക്ഷ്യമാക്കി സംസ്ഥാന സർക്കാർ, 10/02/2010-ലെ സ.ഉ (പി) നം. 39/2010/കൃഷി ഉത്തരവ് പ്രകാരം സംസ്ഥാനത്ത് ജൈവകൃഷി നയം പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഘട്ടം ഘട്ടമായി ജൈവകൃഷി വ്യാപനം നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

ജൈവകൃഷി വ്യാപനത്തിനും പ്രോത്സാഹനത്തിനുമായി നിരവധി പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. 2016-17 സാമ്പത്തിക വർഷം മുതൽ ഇതിനായി സമഗ്ര ജൈവ കൃഷി പദ്ധതി "ജൈവ കൃഷിയും ഉത്തമ കൃഷി മുറകളും" എന്ന പേരിൽ സംസ്ഥാനത്തുടനീളം നടപ്പാക്കി വരുന്നു. പദ്ധതി വിശദാംശങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

I സമഗ്ര ജൈവകൃഷി പദ്ധതി 2016-17

1. ക്ലസ്റ്റർ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ - സംസ്ഥാനത്തെ 14 ജില്ലകളിലും ജൈവകൃഷി ക്ലസ്റ്ററുകൾ രൂപീകരിക്കുകയും 15 മുതൽ 25 വരെ ഹെക്ടറുള്ള ഓരോ ക്ലസ്റ്ററിനും ഹെക്ടറിന് 3000 രൂപ നിരക്കിൽ ധനസഹായം നൽകുകയും ചെയ്യും. പ്രസ്തുത 407 ക്ലസ്റ്ററുകൾക്ക് 305.61 ലക്ഷം രൂപ ചെലവഴിച്ചു. ഇത്തരം

ക്ലസ്റ്ററുകളിലെ ഉല്പന്നങ്ങൾക്ക് ജി.എ.പി സർട്ടിഫിക്കേഷൻ നൽകി 'കേരള ഓർഗാനിക്' എന്ന ലേബലിൽ വിപണനം നടത്തുകയും ചെയ്തു.

2. ജൈവവള നിർമ്മാണ യൂണിറ്റ് - ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം കർഷകരുടെ കൃഷിയിടങ്ങളിൽ തന്നെ ജൈവവളം ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിന് ധനസഹായം നൽകി. ഇപ്രകാരം 1622 റൂറൽ കമ്പോസ്റ്റ് യൂണിറ്റുകളും 1352 മണ്ണിര കമ്പോസ്റ്റ് യൂണിറ്റുകളും സ്ഥാപിച്ചു. ഇതിനായി റൂറൽ കമ്പോസ്റ്റ് യൂണിറ്റ് ഒന്നിന് 5000/- രൂപയും മണ്ണിര കമ്പോസ്റ്റ് യൂണിറ്റിന് 7500/- രൂപ എന്ന ക്രമത്തിൽ ആകെ 182.90 ലക്ഷം രൂപ ചെലവഴിച്ചു.

3. ഇക്കോഷോപ്പുകൾ - ജി.എ.പി ക്ലസ്റ്ററുകളിൽ നിന്നും ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ജൈവ പഴം- പച്ചക്കറി ഉല്പന്നങ്ങൾ വിപണനം നടത്തുന്നതിന് 65 ഇക്കോഷോപ്പുകൾ സ്ഥാപിച്ചു. ഇതിനായി 70 ലക്ഷം രൂപ ചെലവഴിക്കുകയും ജൈവ ക്ലസ്റ്ററുകളിൽ നിന്നും ശേഖരിക്കുന്ന ജി.എ.പി ഉല്പന്നങ്ങൾ "കേരള ഓർഗാനിക്" എന്ന ലേബലിൽ ജി എ പി സർട്ടിഫിക്കേഷനോടും കൂടി ഇക്കോഷോപ്പ് മുഖാന്തിരം വില്പന നടത്തുന്നതിന് കിലോക്ക് 5 രൂപ നിരക്കിൽ 11.64 ലക്ഷം രൂപ കർഷകർക്ക് പ്രോത്സാഹന തുക (ഇൻസെന്റീവ്) നൽകുകയും ചെയ്തു.

4. ജൈവ ഉല്പന്നങ്ങളുടെ നേരിട്ടുള്ള വിപണനം - ഉത്തമ പരിചരണ മുറ ക്ലസ്റ്ററുകളിൽ നിന്നും സംഭരിച്ച പഴം- പച്ചക്കറി ഉല്പന്നങ്ങൾ ഗ്രേഡിംഗ്, പായ്മിംഗ് എന്നിവ നടത്തി നഗരസഭകൾ, മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ, റെസിഡൻറ്സ് അസോസിയേഷനുകൾ എന്നിവ കേന്ദ്രീകരിച്ച് വിപണനം നടത്തുന്നതിന് തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 18 ക്ലസ്റ്ററുകൾക്കായി 57.36 ലക്ഷം രൂപ ചെലവഴിച്ചു.

5. ജൈവ കാർഷിക മണ്ഡലം അവാർഡ് - ജൈവ കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി നിയോജക മണ്ഡലം (ഒന്നാം സമ്മാനം 15 ലക്ഷം രൂപ, രണ്ടാം സമ്മാനം 10 ലക്ഷം രൂപ, മൂന്നാം സമ്മാനം 5

ലക്ഷം രൂപ), കോർപ്പറേഷൻ (ഒന്നാം സമ്മാനം 3 ലക്ഷം രൂപ), മുൻസിപ്പാലിറ്റി (ഒന്നാം സമ്മാനം 3 ലക്ഷം രൂപ, രണ്ടാം സമ്മാനം 2 ലക്ഷം രൂപ, മൂന്നാം സമ്മാനം 1 ലക്ഷം രൂപ), ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് (ഒന്നാം സമ്മാനം 3 ലക്ഷം രൂപ, രണ്ടാം സമ്മാനം 2 ലക്ഷം രൂപ, മൂന്നാം സമ്മാനം 1 ലക്ഷം രൂപ) എന്നീ തലങ്ങളിൽ മികവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അവാർഡുകൾ ഏർപ്പെടുത്തി.

II സമഗ്ര ജൈവകൃഷി 2017-18

നടപ്പു സാമ്പത്തിക വർഷം ജൈവകൃഷി പ്രോത്സാഹനത്തിനും വ്യാപനത്തിനും 1000 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തി സമഗ്ര ജൈവകൃഷി പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. പദ്ധതി ഘടകങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

1. ക്ലസ്റ്ററടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ജൈവ കാർഷിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ - 15 മുതൽ 25 ഹെക്ടർ വരെയുള്ള 155 ജി. എ. പി ക്ലസ്റ്ററുകളാണ് പുതുതായി ഈ വർഷം രൂപീകരിക്കുന്നത്. ഇവയ്ക്ക് ഹെക്ടർ ഒന്നിന് 3000 രൂപ ധനസഹായം നൽകുന്നുണ്ട്. 141 ക്ലസ്റ്ററുകൾ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചു കഴിഞ്ഞു.
2. ഇക്കോഷോപ്പുകൾ - ജി.എ.പി വഴി ക്ലസ്റ്ററുകൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന ജൈവ പഴം-പച്ചക്കറി ഉല്പന്നങ്ങൾ സംഭരിച്ച് വിപണനം നടത്തുന്നതിന് നടപ്പു സാമ്പത്തിക വർഷം പുതുതായി 150 ഇക്കോഷോപ്പുകളാണ് സ്ഥാപിക്കുന്നത്.
3. ജൈവ ഉല്പന്നങ്ങളുടെ നേരിട്ടുള്ള വിപണനം ജി.എ.പി വഴി ക്ലസ്റ്ററുകൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന പഴം-പച്ചക്കറി ഉല്പന്നങ്ങൾ ഗ്രേഡിംഗ്, പാക്കിംഗ് എന്നിവ നടത്തി കോർപ്പറേഷൻ, മുൻസിപ്പാലിറ്റികൾ, റെസിഡന്റ്സ് അസോസിയേഷനുകൾ എന്നിവ കേന്ദ്രീകരിച്ച് വിപണനം നടത്തുന്നതിന് 17 തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ക്ലസ്റ്ററുകൾക്ക് ക്ലസ്റ്റർ ഒന്നിന് 3 ലക്ഷം രൂപ നിരക്കിൽ 50 ലക്ഷം രൂപയാണ് ചെലവഴിക്കുന്നത്.
4. പദ്ധതി സംബന്ധിച്ച ഡോക്യുമെന്റേഷൻ ഫീൽഡ് വിസിറ്റ്, ട്രാൻസ്പാർട്ടേഷൻ എന്നിതായി 20 ലക്ഷം രൂപ ചെലവഴിക്കുന്നു.
5. ജൈവ കാർഷിക മണ്ഡലം അവാർഡ് -

2016-17 ലേതുപോലെ അവാർഡുകൾ ഈ വർഷവും ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

6. കാസർഗോഡ് ജില്ലയിൽ പി.ജി.എസ് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ-കാസർഗോഡ് ജില്ലയെ സമ്പൂർണ്ണ ജൈവകൃഷി ജില്ലയാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി പി.ജി.എസ് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ പ്രോഗ്രാം നടപ്പാക്കുന്നു. ഇതിനായി നടപ്പ് സാമ്പത്തിക വർഷം 60 ലക്ഷം രൂപയാണ് ചെലവഴിക്കുന്നത്. പദ്ധതി നിർവ്വഹണം വി.എഫ്.പി.സി.കെ യാണ് നിർവ്വഹിക്കുന്നത്.

7. കട്ടനാട് ജി.എ.പി പദ്ധതി - കട്ടനാട്ടിൽ സുസ്ഥിര ജൈവ നെൽകൃഷി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും കട്ടനാടിനെ പ്രത്യേക കാർഷിക മേഖലയാക്കുന്നതിനും ഉദ്ദേശിച്ചുള്ള പദ്ധതിയാണിത്. ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, പത്തനംതിട്ട ജില്ലകളിലെ 64 പഞ്ചായത്തുകൾ ഉൾപ്പെടുന്ന 42000 ഹെക്ടർ നെൽപ്പാടശേഖരത്തിലാണ് ഈ പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നത്.

കൂടാതെ വെജിറ്റബിൾ ആന്റ് ഫ്രൂട്ട് പ്രമോഷൻ കൗൺസിൽ, ജൈവകൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ഹരിത നഗരി പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ പോട്ടിങ് മിശ്രിതം നിറച്ച ഗ്രോബാഗു കളും തൈകളും ലഭ്യമാക്കി വരുന്നു. കൗൺസിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥർ സാങ്കേതിക ഉപദേശങ്ങളും നൽകി വരുന്നു.

സംസ്ഥാന ഹോർട്ടികൾച്ചർ മിഷൻ-കേരള ഐ. സി.എസ് ജൈവ സർട്ടിഫിക്കേഷനോടു കൂടി ജൈവകൃഷി വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിന് മിഷൻ ഫോർ ഇന്റഗ്രേറ്റഡ് ഡവലപ്മെന്റ് ഓഫ് ഹോർട്ടികൾച്ചർ പദ്ധതി പ്രകാരം 2014-15 മുതൽ സംസ്ഥാനത്ത് സഹായം നൽകി വരുന്നു. കരുമുളക്, പൈനാപ്പിൾ, ഏലം, കശുമാവ്, കൊക്കോ, മഞ്ഞൾ, ഇഞ്ചി, തേയില, കാപ്പി എന്നീ വിളകൾ കേന്ദ്രീകരിച്ചാണ് ജൈവകൃഷി നടപ്പിലാക്കുന്നത്.

ബി) പച്ചക്കറി ഉത്പാദന രംഗത്ത് സ്വയംപര്യാപ്ത കൈവരിക്കുന്നതിനായി പൊതുജനപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് എന്തെല്ലാം നടപടികളാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്;

ബി) പച്ചക്കറി ഉത്പാദന രംഗത്ത് പൊതുജന പങ്കാളിത്തത്തോടെ സ്വയംപര്യാപ്ത കൈവരിക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാന കൃഷി വകുപ്പ് ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് പച്ചക്കറി വികസന പദ്ധതി. ടി പദ്ധതി വിജയകരമായി നടപ്പിലാക്കിയതിലൂടെ പച്ചക്കറി ഉൽപാദനത്തിൽ മുന്നേറ്റമുണ്ടാക്കാൻ

കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. 2017-18 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ സമഗ്ര പച്ചക്കറി വികസന പദ്ധതിയായി 79 കോടി രൂപ വകയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതു പ്രകാരം താഴെ പറയുന്ന പദ്ധതി ഘടകങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

1. വീട്ടുവളപ്പിലെ പച്ചക്കറി കൃഷി പ്രോത്സാഹനം
2. മട്ടുപ്പാവ് കൃഷി പ്രോത്സാഹനം.
3. സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി പച്ചക്കറി കൃഷി
4. പച്ചക്കറി കൃഷിക്കായി പരിശീലനം, ബോധവൽക്കരണം, പ്രചരണം തുടങ്ങിയവ.
5. ജില്ലാ ക്ലസ്റ്റർ വികസനം.
6. സാങ്കേതിക സഹായവും കരാർ നിയമനവും
7. ഗ്രേഡഡ് ക്ലസ്റ്ററുകളുടെ വികസനം
8. നല്ലറികൾ സ്ഥാപിക്കൽ
9. സൂക്ഷ്മ ജലസേചനവും, ജലസേചനം വഴിയുള്ള വള പ്രയോഗവും.
10. പച്ചക്കറി സംഭരണത്തിനുള്ള ശീതീകരണ അറകളുടെ പ്രോത്സാഹനം
11. പച്ചക്കറി കൃഷിയ്ക്ക് വേണ്ടി 'മിനി-പോളിഹൗസ്'-കളുടെ പ്രോത്സാഹനം
12. 'വെജിറ്റബിൾ പ്രൊഡ്യൂസർ കമ്പനികൾ' സ്ഥാപിക്കൽ
13. കൃഷിയിടങ്ങളിൽ 'ബയോ-കൺട്രോൾ ഏജന്റ്' നിർമ്മാണം
14. മണ്ണിനെ ഫലപുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്ന കുമ്മായം, ഡോളോമൈറ്റ്, സൂക്ഷ്മ മൂലകങ്ങൾ എന്നിവയുടെ വിതരണം
15. ക്ലസ്റ്ററുകൾ മുഖേന ചെറുകിട മൂല്യവർദ്ധിത യൂണിറ്റുകളുടെ പ്രോത്സാഹനം
16. 'സേഫ്-ടു-ഇാറ്റ്-ബ്രാൻഡിംഗ്' പദ്ധതി വഴി സഹായം
17. അവാർഡ് വിതരണം
18. ബ്ലോക്ക് ലെവൽ ഫെഡറേറ്റഡ് ഓർഗനൈസേഷനുകളുടെ രൂപീകരണം
19. മഴമറ നിർമ്മാണം
20. പദ്ധതിയുടെ ബാഹ്യ നിരീക്ഷണം
21. ഡിജിറ്റൽ ഡോക്യുമെന്റേഷൻ
22. കാര്യക്ഷമമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന 'എ' ഗ്രേഡ് ക്ലസ്റ്ററുകൾക്കുള്ള അധിക സഹായം

23. വി.എഫ്.പി.സി.കെ. വഴിയുള്ള പച്ചക്കറി

വികസന പദ്ധതികൾക്കായി ധനസഹായം. ജൈവപച്ചക്കറി കൃഷി ഒരു ജനകീയ സംരംഭം ആക്കാൻ ലക്ഷ്യമിട്ട് സർക്കാർ ആവിഷ്കരിച്ച ഓണത്തിന് ഒരു മുറം പച്ചക്കറി എന്ന പദ്ധതിക്ക് വെജിറ്റബിൾ ആന്റ് ഫ്രൂട്ട് പ്രമോഷൻ കൗൺസിലിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വെണ്ട ചീര, മുളക്, വഴുതന, പയർ, തുടങ്ങിയ അഞ്ചിനം പച്ചക്കറികളുടെ വിത്തു പായ്ക്കറ്റുകൾ ലഭ്യമാക്കി. വീട്ടുവളപ്പിലെ കൃഷിക്കായി 40 ലക്ഷം പച്ചക്കറി വിത്തുകിറ്റുകളും, മാധ്യമങ്ങൾ വഴി 12 ലക്ഷം കിറ്റുകളും, NGO മുഖേന 5 ലക്ഷം പച്ചക്കറി വിത്തുകിറ്റുകളും ലഭ്യമാക്കി. സെക്രട്ടറിയറ്റിനു മുമ്പിൽ 500 ഗ്രേബുമുകൾ പച്ചക്കറി കൃഷി നട്ടു സ്ഥാപിക്കുകയുണ്ടായി. ഇതു കൂടാതെ തൃശ്ശൂരിൽ നടന്ന വൈഗ ശില്പശാല, സംസ്ഥാന സ്കൂൾ യുവജനോത്സവം എന്നിവിടങ്ങളിൽ തൈ വിതരണം നടത്തുകയുണ്ടായി. സംസ്ഥാനത്തുടനീളം സർക്കാർ മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിവിധ മേളകളിൽ പങ്കെടുക്കുകയും പച്ചക്കറി വിത്തുകൾ/ നടീൽ വസ്തുക്കൾ, ജൈവവളങ്ങൾ, മറ്റ് ഉൽപ്പന്നോപാധികൾ എന്നിവയും പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കി വരുന്നു.

സി) നല്ല കാർഷിക രീതികൾ അവലംബിച്ച് കർഷക കൂട്ടായ്മയിലൂടെ വിഷരഹിത പച്ചക്കറികൾ പരമാവധി ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനും അവയുടെ സംഭരണം, വിപണനം എന്നിവ ഫലപ്രദമാക്കി കർഷകന് മികച്ച വരുമാനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനും എന്തെല്ലാം പദ്ധതികളാണ് ആവിഷ്കരിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ?

സി) ജി.എ.പി അവലംബിച്ച് കാർഷിക കൂട്ടായ്മയിലൂടെ ക്ലസ്റ്ററുകൾ രൂപീകരിച്ച് വിഷരഹിത പച്ചക്കറികൾ പരമാവധി ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനും അവയുടെ സംഭരണം, വിപണനം എന്നിവ ഫലപ്രദമാക്കി മികച്ച വരുമാനം കർഷകർക്ക് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനും ഉതകുന്ന തരത്തിലാണ് സമഗ്ര ജൈവകൃഷി പദ്ധതി 2016-17, 2017-18 വർഷങ്ങളിൽ നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ടു വരുന്നത്.

പ്രസ്തുത സമഗ്ര ജൈവകൃഷി പദ്ധതികൾ പ്രകാരം വിഷരഹിത പച്ചക്കറികളുടെ ഉല്പാദനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് നല്ല കൃഷി പരിചരണ മുറകൾ അനുവർത്തിച്ച് ജൈവകൃഷി ക്ലസ്റ്റർസ്ഥാനത്തിലാണ് നടപ്പാക്കുന്നത്. ഇതിനു പുറമെ മാർക്കറ്റുകൾ, ഇക്കോഷോപ്പുകൾ, കൃഷിയിടങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും ജൈവ കൃഷി പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി "സേഫ് റൂ ഊറ്റ്" എന്ന ഘടകം ഉൾപ്പെടുത്തി പച്ചക്കറി സാമ്പിളുകൾ ശേഖരിച്ച് വെള്ളായണി കാർഷിക കോളേജിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന 'കീടനാശിനി അവശിഷ്ട വിഷാംശ'

പരിശോധനാ ലാബിൽ പരിശോധിച്ച് ഫലം പരസ്യപ്പെടുത്തുന്നു. കേരള സർക്കാർന്റെ ഔദ്യോഗിക വെബ് പോർട്ടൽ www.kerala.gov.in ലും കേരള കാർഷിക സർവ്വകലാശാല, കൃഷി വകുപ്പ് എന്നിവയുടെ വെബ് സൈറ്റുകൾ വഴിയും പരിശോധനാ ഫലം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു. മൂന്ന് മാസത്തിലൊരിക്കൽ ഇത്തരത്തിൽ പരിശോധനാ ഫലം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇത് ജനങ്ങളിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും വിഷലിപ്തമായ പച്ചക്കറികളുടെ ഉല്പാദനത്തിൽ നിയന്ത്രണം വരുത്തുന്നതിനും ഒരു പരിധി വരെ സഹായിക്കുന്നുണ്ട്. കൂടാതെ കീടനാശിനികളുടെ അമിത ഉപയോഗവും നിയന്ത്രിത കീടനാശിനികളുടെ ഉപയോഗവും തടയുന്നതിന് ജില്ലാതലത്തിലും മേഖലാ തലത്തിലും വിജിലൻസ് സ്കാഡുകൾ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നുണ്ട്.

സമഗ്ര ജൈവകൃഷി പദ്ധതിയിൽ നല്ല കൃഷി പരിചരണ മുറകളിലൂടെ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന പച്ചക്കറികൾ ക്ലസ്റ്ററടിസ്ഥാനത്തിൽ ശേഖരിച്ച് വിപണനം നടത്തുന്നതിന് സമഗ്ര ജൈവകൃഷി പദ്ധതിയിൽ ഇക്കോഷോപ്പുകളും, നേരിട്ടുള്ള വിപണികളും പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

നേരിട്ടുള്ള വിപണിയിലേയ്ക്ക് ക്ലസ്റ്ററുകളിൽ നിന്നും ഉല്പന്നങ്ങൾ കർഷകരിൽ നിന്നും നേരിട്ട് ശേഖരിച്ച് കോർപ്പറേഷൻ, മുനിസിപ്പാലിറ്റി, റസിഡൻസ് അസ്സോസിയേഷനുകൾ എന്നിവ കേന്ദ്രീകരിച്ചും വില്പന നടത്തുന്നു.

M. ayaz

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ